

Vrijwilligers Palliatieve
Terminale Zorg
Nederland

MET VRIJWILLIGERS STEVIG OP DE JUISTE PLEK

Meerjarenbeleid 2022-2025 VPTZ Nederland

Voorwoord

Een waardige laatste levensfase op de plek van voorkeur. Deze belofte kan naar onze overtuiging alleen duurzaam worden waargemaakt met de inzet van vele duizenden adequaat opgeleide en compassievolle vrijwilligers. Als overkoepelende vereniging staat VPTZ Nederland voor het versterken en zichtbaar maken van de positie van de leden met hun vrijwilligers.

Wat dit de komende jaren betekent voor de koers van VPTZ Nederland is vastgelegd in voorliggend meerjarenbeleid. Waar staan we voor en waar gaan we voor? Wat zijn relevante ontwikkelingen in onze omgeving? Waar liggen kansen en waar uitdagingen? Hoe gaan we daarmee om? Eens in de zoveel jaren stilstaan bij deze vragen en het vinden van antwoorden hierop, dit is van groot belang.

Binnen het geheel van de gezondheidszorg hebben we opnieuw gekeken naar onze positie in het veld van de palliatieve terminale zorg. Diverse (bedreigende) ontwikkelingen in zorg en maatschappij hebben we onder ogen genomen, op zoek naar optimale voorwaarden voor het werk van de leden. Vanuit het perspectief van de vrijwilligers spannen wij ons in voor hun optimale plek in het samenspel met mantelzorg en beroepsmatige zorg. Zodat sterven op de plaats van voorkeur mogelijk is. De rol die VPTZ-vrijwilligers vervullen is wezenlijk. Hun deskundigheid en de kwaliteit van de VPTZ-lidorganisaties zorgen ervoor dat dit ook daadwerkelijk en stevig wordt waargemaakt.

Voor de jaren 2022-2025 is voorliggend strategisch beleid onze leidraad. Het benoemt de belangrijkste thema's en keuzes en dient als onderlegger voor de komende jaarplannen van VPTZ Nederland. We vervolgen onze koers op basis van een aangescherpte missie en visie. Tegelijkertijd houden we ook ruimte om flexibel te kunnen inspelen op dat wat komen gaat. In ieder geval betreft dit een voortgaande samenwerking binnen het geheel van de palliatieve terminale zorg.

In de maanden april t/m september 2021 hebben we in een openhartige samenspraak tussen leden, landelijk bestuur en bureau een intensief proces doorlopen. Het eindresultaat van dit proces ligt hier nu voor. Met veel waardering voor ieders bijdrage en het mooie pad samen, kijk ik vol vertrouwen uit naar de jaren die voor ons liggen.

Karin Lieber,
Voorzitter VPTZ Nederland

September 2021

Inhoudsopgave

1.	Wie we zijn en waar we voor staan	3
2.	Omgeving VPTZ.....	4
2.1.	Kwaliteit.....	4
2.2.	Zorgkloof.....	5
3.	Speerpunten VPTZ.....	5
3.1.	Kwaliteit en deskundigheid.....	5
3.2.	Plek in de keten	6
3.3.	Naams- en dienstbekendheid	8
3.4.	Financiering/bekostiging	9
3.5.	Landelijke samenwerking.....	9
4.	Organisatie	10
4.1.	De leden.....	10
4.2.	Landelijk bureau	10
4.3.	Voorwaarden.....	11

1. Wie we zijn en waar we voor staan

VPTZ Nederland is de vereniging van organisaties die met inzet van vrijwilligers actief zijn in de palliatieve terminale zorg. De vereniging telt verspreid over heel Nederland (inclusief de overzeese eilanden) circa 210 leden, waarbinnen om en nabij 12.000 vrijwilligers actief zijn. De leden ondersteunen jaarlijks gemiddeld 13.000 cliënten in thuisituaties, hospices en intramuraal, wat staat voor ruim 1,4 miljoen uren vrijwilligerswerk (met afwijkende getallen in de coronaperiode). Het landelijk bureau telt 13 medewerkers en is gevestigd in Amersfoort.

Onze missie:

VPTZ Nederland staat voor een waardige laatste levensfase op de plek van voorkeur met de inzet van vrijwilligers.

Onze visie:

Wij streven naar palliatieve terminale zorg in een optimaal samenspel van mantelzorg, vrijwillige en beroepsmatige zorg. De rol van de VPTZ-vrijwilligers is daarbij onderscheidend, gelijkwaardig, beschikbaar en bekend. De leden zetten zich met goed opgeleide, deskundige en compassievolle vrijwilligers in voor palliatieve terminale zorg waarbij de wensen en behoeften van de cliënt en diens naasten centraal staan. Daarmee geven zij vorm aan 'Er zijn'.

Het landelijk bureau en de leden trekken in de missie en visie samen op, want:

Samen zijn we zichtbaar

Het landelijk bureau behartigt de gezamenlijke belangen van de leden. Samen streven we naar een sterke en onderscheidende positie in het veld van de palliatieve terminale zorg. Samen zijn we zichtbaarder dan ieder voor zich. Door onze krachten te bundelen willen we een serieuze gesprekspartner zijn voor politiek en overheid, koepels van zorgaanbieders en verwijzers, zorgverzekeraars, kenniscentra e.a. in de palliatieve zorg.

Samen werken we aan kwaliteit van zorg

Het landelijk bureau ondersteunt de leden bij het bieden van de best mogelijke zorg met de inzet van vrijwilligers in de laatste levensfase. Deze vrijwilligers zijn hierbij van onschatbare waarde: zij geven inhoud aan het begrip 'Er zijn', aansluitend op de leefwereld van en in voortdurende afstemming op de ander. Als vereniging helpen we elkaar om de zorg waar te maken, te onderhouden én systematisch te verbeteren. Dit doen we onder andere door kwaliteit merkbaar en meetbaar te maken.

Samen maken we elkaar sterker

Het landelijk bureau biedt inspiratie, informatie, advies, trainingen en praktische instrumenten. Ook maken we (digitale) ontmoeting mogelijk zodat leden van elkaar kunnen leren. Het landelijk bureau en de leden stimuleren elkaars verdere ontwikkeling. Zo zorgen we voor een ideale voedingsbodem voor het uitbouwen van wat we al (goed) doen en voor verbetering.

2. Omgeving VPTZ

Met behulp van het Kwaliteitskader palliatieve zorg Nederland (2017)¹ en de Trendanalyse Palliatieve Zorg (juli 2020)² kijken we naar de huidige context van VPTZ Nederland (hoofdstuk 2) en onze uitdagingen voor de komende jaren (hoofdstuk 3).

Vanuit die context benoemen wij de twee meest relevante elementen:

2.1. Kwaliteit

Het Kwaliteitskader palliatieve zorg Nederland is de basis voor aanbieders, beleidsmakers en financiers. De implementatie en uitvoering van dit kader moet waarmaken dat aan de eigen regie en persoonlijke wensen van cliënten in de palliatieve fase zoveel als mogelijk tegemoet wordt gekomen.

In de publieks-factsheet³ van de coöperatie Palliatieve Zorg Nederland (PZNL) bij het Kwaliteitskader zijn de zeven belangrijkste wensen en doelen van de cliënt en diens naasten benoemd. Deze wensen en doelen zijn in het kwaliteitskader uitgewerkt in acht essenties. Die gaan onder andere over gezamenlijke besluitvorming, proactieve zorgplanning, het individueel zorgplan en de coördinatie en continuïteit van zorg.

Anno 2021 kunnen we stellen dat op deze essenties nog grote verbeterlagen te maken zijn. In hoofdstuk 6 van het in mei 2021 uitgekomen 'Verantwoordingsonderzoek 2020 Ministerie van VWS'⁴, dat specifiek gaat over de palliatieve terminale zorg in Nederland, zijn de huidige knelpunten duidelijk verwoord:

- Het gesprek over iemands wensen bij het levenseinde wordt vaak te laat gevoerd;
- Er is sprake van patiëntenstops door aan thuiszorgaanbieders opgelegde zorgplafonds;
- Het ontbreekt aan coördinatie tussen de diverse zorgverleners;
- De discussie over de vergoeding van intensieve zorg duurt voort, wat er soms toe leidt dat de zorg in de thuissituatie helemaal niet van de grond komt.

Deze combinatie van factoren veroorzaakt in praktijk veelal ad hoc oplossingen, vaak niet conform de wensen en doelen van de cliënt en diens naasten. Dit gaat gepaard met veel extra zoek- en regeltijd, in een fase van het leven waarin tijd juist uitermate kostbaar is.

Ook de Trendanalyse laat zien dat er meer aandacht voor de kwaliteit van zorg in de palliatieve fase (trend 7) nodig is. Het palliatieve zorgveld zal bovendien in ontwikkeling moeten zijn (trend 8): vormgeven van benodigde slimme samenwerking, zorgen voor passende en toekomstbestendige financiering/bekostiging en realiseren van eigen sector- en organisatieontwikkeling.

¹https://palliaweb.nl/getmedia/02b81c30-d9be-4c51-83bf-deb1260ccf7b/Kwaliteitskader_web-240620.pdf

²https://palliaweb.nl/getmedia/d4d40963-913c-45bd-8ec0-3d23926b68ac/Rapport-Trendanalyse-Palliatieve-Zorg-D1-0_incl-links.pdf

³https://pznl.sawebprod.blob.core.windows.net/mediacontainer/pznl/media/themabestanden/kwaliteitskader%20palliatieve%20zorg%20nederland/factsheet_kwaliteitskader-essenties.pdf

⁴<https://www.rekenkamer.nl/publicaties/rapporten/2021/05/19/resultaten-verantwoordingsonderzoek-2020-ministerie-van-volksgesondheid-welzijn-en-sport>

2.2. Zorgkloof

De Trendanalyse benoemt verder dat de vergrijzing en het langer leven met meer aandoeningen (trend 1) zorgt voor een stijgende algemene vraag naar palliatieve zorg en een toename van meervoudige zorgvragen. Meer aandacht voor het levenseinde (trend 3) zal verder een opstuwend effect hebben op de vraag naar palliatieve zorg. Tegelijkertijd is er een stijgend tekort aan zorgprofessionals.

De combinatie toenemende vraag/afnemende zorgcapaciteit leidt tot een zorgelijk groeiende zorgkloof, kwantitatief en kwalitatief. De eigen regie en persoonlijke wensen van cliënten (trend 2) staan mede hierdoor onder druk. Dit raakt bovendien het beleid van langer thuis wonen (trend 4), en daarmee de mogelijkheid om ook thuis te kunnen sterven.

Bij de beschreven trends is het verbinden én verbonden houden van de beroepsmatige en de vrijwillige zorg (rondom de cliënt en diens naasten) een issue. Schaarste dreigt aan verschillende kanten: niet alleen bij de zorgprofessionals, maar ook bij de vrijwilligers.

Zo heeft de vergrijzing positieve én negatieve effecten op zowel de bereidheid als de beschikbaarheid van burgers om zich als vrijwilliger in te zetten. Verder laat de langdurende actualiteit van corona zien dat enerzijds burgers extra in actie komen om iets te betekenen voor anderen, anderzijds dat vrijwilligers zich terugtrekken vanwege eigen kwetsbaarheid of andere privé afwegingen. Meer, langlopende, maatschappelijke ontwikkelingen hebben daarnaast hun plussen en minnen ten aanzien van het doen van vrijwilligerswerk.

De Trendanalyse beschrijft verder dat een beroep doen op mantelzorg minder vanzelfsprekend is of wordt: deze raakt óf overbelast óf is minder beschikbaar óf ontbreekt totaal. Al met al verandert ook de informele zorg (trend 6).

3. Speerpunten VPTZ

Uitgaande van onze missie en visie en de externe analyse komen wij tot vijf speerpunten voor de jaren 2022-2025:

1. Kwaliteit en deskundigheid
2. Plek in de keten
3. Naams- en dienstbekendheid
4. Financiering/bekostiging
5. Landelijke samenwerking

3.1. Kwaliteit en deskundigheid

Onze vereniging heeft op het gebied van kwaliteit afgelopen jaren forse stappen gezet. Een VPTZ-visie op kwaliteit is beschreven en we hebben het Kwaliteitskompas VPTZ ontwikkeld. Het Kwaliteitskader palliatieve zorg Nederland is hiermee toegepast op de praktijk en context van de palliatieve terminale zorg met vrijwilligers. Ook zijn in 2021 VPTZ-lidmaatschapscriteria vastgesteld: we maken duidelijk waar VPTZ voor staat, lidmaatschap is niet vrijblijvend. We houden hierbij rekening met de veelkleurigheid van de leden: de criteria bieden ruimte aan diversiteit. Ze stimuleren en faciliteren het leren en ontwikkelen in ons netwerk, zodat we samen aanspreekbaar zijn op professionaliteit, kwaliteit en continuïteit.

Met onze kijk op kwaliteit en het Kwaliteitskompas VPTZ vertalen we onze missie en visie naar wat we verstaan onder kwaliteit van palliatieve terminale zorg. Daarin komt tot uiting dat de leden met hun vrijwilligers een specifieke rol vervullen en van grote waarde zijn.

Kwaliteit ontstaat in de afstemming, in de relatie tussen de vrijwilliger en de cliënt en diens naasten. Tussen de vrijwilligers en de coördinator(en). Met de bestuurders. Met de beroepsmatige zorg, met lokale en regionale stakeholders. Met andere leden, enzovoort. Deze afstemming en relaties krijgen vorm in de context van de VPTZ-lidorganisatie, die continuïteit en kwaliteit nastreeft.

VPTZ Nederland pakt de komende jaren de implementatie, doorontwikkeling en invulling van het kompas met passende tools voortvarend op. Dit vraagt inzet van de leden en een actieve ondersteuning van hen daarbij, zodat zij kunnen werken met het kompas en kunnen voldoen aan de lidmaatschapscriteria.

De deskundigheid van de vrijwilligers, evenals die van de coördinatoren en bestuurders, is een wezenlijk onderdeel van de kwaliteit van dienstverlening van de leden. De VPTZ Academie heeft een breed aanbod ten behoeve van de deskundigheidsbevordering van vrijwilligers, coördinatoren en bestuurders. Dit aanbod wordt de komende jaren in samenwerking met de leden onder de loep genomen. De VPTZ Academie wil een programma aanbieden dat:

1. In voortdurende samenspraak met de leden, trainers en eventueel deskundige externen in ontwikkeling blijft;
2. Qua vorm en inhoud aansluit op wat er speelt en nodig is bij de leden;
3. Trainingen bevat die zijn toegespitst op de dagelijkse praktijk van de deelnemers.

Hiernaast wil de VPTZ Academie haar aanbod naadloos laten aansluiten op het kwaliteitskompas. De doorontwikkeling van de VPTZ Academie wordt in de komende jaarplannen concreet gemaakt.

Het Lerend Netwerk is verder een belangrijke uitwerking van het Kwaliteitskompas VPTZ: de leden stimuleren en faciliteren elkaar hierin om te leren en te verbeteren. In het samenspel tussen de lerende netwerken en de ondersteunende werkzaamheden van het landelijk bureau ontstaat het succes van onze vereniging.

In 2021 is de inhoud van onze jaarlijkse registratierapportage vernieuwd. De komende jaren kunnen we hiermee het werk van de leden beter presenteren. Met systematisch onderzoek naar de feedback van naasten hebben we bovendien gedetailleerder zicht op hoe nabestaanden terugkijken op de ontvangen ondersteuning. Deze waardevolle informatie is input voor leren en verbeteren.

Ons doel is dat al de huidige – en nieuwe – leden in 2025 met trots en enthousiasme de kwaliteit van hun werk laten zien en horen, en actief en permanent bezig zijn met leren, ontwikkelen en vernieuwen. De leden dragen dan ook met diezelfde trots en met eenzelfde enthousiasme het VPTZ-lidmaatschap uit.

3.2. Plek in de keten

De benoemde (groeierende) zorgkloof zet het door VPTZ Nederland voortdurend benadrukte samenspel - in de 'gouden driehoek' mantelzorg, vrijwillige en beroepsmatige zorg - onder druk. Op basis van onze missie en visie staan we voor de uitdaging om de palliatieve terminale zorg duurzaam vorm te geven, met leden die een gelijkwaardige positie innemen in dat samenspel. Zij leveren nu al een belangrijke bijdrage aan het maatschappelijke vraagstuk van de zorgkloof, met de inzet van vrijwilligers en daaraan gekoppelde lagere organisatiekosten: wij geloven dat die bijdrage nog groter kan zijn. De leden zullen daarvoor het vinden en binden van vrijwilligers goed moeten blijven organiseren, het landelijk bureau ondersteunt hen hierbij.

Daarbij doen we een aantal constatering:

1. Opmerkelijk is het gegeven dat de ondersteuning door VPTZ-vrijwilligers in thuissituaties relatief afneemt. Dit ondanks het politieke beleid van langer thuis wonen. Uit onze Registratierapportages blijkt dat in 2009 de ondersteuning van cliënten door VPTZ-organisaties voor 55% in thuissituaties en 45% in hospices plaatsvond. Deze verhouding ligt 10 jaar later geheel anders: 33% thuis, 63% hospice en 4% elders (intramuraal).

Wij zien enkele oorzaken voor deze verschuiving:

- Gebrek aan bekendheid met de mogelijkheden van thuiszorg bij huisartsen, wijkverpleging en transferbureaus van ziekenhuizen;
- Thuiszorgaanbieders en huisartsen die palliatieve zorg thuis moeilijk georganiseerd krijgen en aansturen op een opname in een hospice;
- Beperkt aanwezige of ontbrekende mantelzorg;
- Een (mogelijk) veranderende wens van cliënten om alsnog toch liever in een hospice te overlijden.

De concurrentie van de (24-uurs) beroepsmatige thuiszorg draagt er ook aan bij dat de ondersteuning door vrijwilligers in de thuissituatie niet overwogen of ingezet wordt. Wij spannen ons ervoor in om genoemde belemmeringen zoveel mogelijk weg te werken.

2. De transities in (inclusief de kortingen op) het zorg- en sociaal domein en de complexiteit rondom de vaststelling van de palliatieve c.q. terminale fase, leiden bij hospices tot een 'verkeerde bedden-problematiek'. Ook de teruglopende beschikbaarheid van mantelzorg draagt bij aan deze problematiek. Terug-, uit- of overplaatsing naar de thuissituatie of een verpleeghuis blijkt vaak niet mogelijk. Deze situaties veroorzaken veelal onrust, discussie, conflicten en over het algemeen ook hogere kosten. Deze problematiek brengt de zo belangrijke waardigheid en rust in de terminale fase van de palliatieve zorg in het gedrang. Dit onderwerp plaatsen we op de agenda van ons overleg met landelijke partijen als VWS en zorgverzekeraars. Wij ondersteunen verder de leden in hun dialoog over deze thematiek met stakeholders in de regionale netwerken.
3. De leden doen regelmatig een beroep op VPTZ Nederland om een rol te vervullen bij capaciteitsvraagstukken op regionaal niveau. Bij bijvoorbeeld nieuwe initiatieven om een hospice op te zetten of bij uitbreidingsplannen. Er zijn dan zorgen over de toekomstige bedbezetting, blijvende beschikbaarheid van subsidie en de kwaliteit van het (nieuwe) zorgaanbod. Deze vraagstukken liggen in beginsel bij de (meer dan 60) regionale netwerken palliatieve zorg. Maar op landelijk niveau zullen wij die moeten bespreken met Fibula (als koepelorganisatie van de netwerken) en het ministerie van VWS, om tot goede randvoorwaarden voor de leden te komen. Het project HOPEVOL, waarin wordt gewerkt aan een visie op de hospicezorg, zal in 2021 afgerond zijn en levert naar verwachting ook input voor dit gesprek.
4. Het dienstenpakket en de werkwijze van de leden kunnen verschillen in het land. Zo zijn er lidorganisaties waarvan de vrijwilligers alleen overdag ondersteuning bieden in thuissituaties, terwijl anderen bijna alleen nachtzorg verzorgen. Hier en daar is ook sprake van verbreding van het pakket, onder andere op het gebied van respijt-, herstel- en buddyzorg. De leden maken hier, als autonome organisaties, hun eigen keuzes in. Zij zullen vooral in het eigen werkgebied en binnen de regionale netwerken helder moeten zijn over hun dienstenpakket en de werkwijze.

Voor de vereniging als geheel speelt dit thema echter ook: met name zorgverzekeraars en bovenregionale zorgaanbieders spreken uit te willen weten waar zij aan toe zijn in de samenwerking met VPTZ Nederland. Voor het optimale samenspel met de beroepsmatige zorg dienen we goed in gesprek te zijn over en aan te sluiten bij de verwachtingen van lokale, regionale én landelijke partners en verwijzers. De verschillen tussen leden en het gezamenlijke profiel blijven dan ook een belangrijk bespreekpunt binnen onze vereniging. Voor VPTZ Nederland is duidelijk dat de focus en expertise liggen op de ondersteuning door vrijwilligers in de laatste levensfase.

We werken er planmatig aan dat in 2025 de leden met hun vrijwilligers een structurele en duidelijk zichtbare rol in de keten hebben. Met als doel dat cliënten zoveel als mogelijk kunnen sterven op de plek van hun voorkeur, met voor hen passende zorg. Ook, en in lijn hiermee, werken we de komende jaren structureel aan het vergroten van de naams- en dienstbekendheid: zie verder hoofdstuk 3.3. Gezien de raakvlakken tussen lobby & belangenbehartiging en communicatie, stellen we in het najaar van 2021 een strategisch communicatie- en lobbyplan op. Dit plan bevat doelstellingen, doelgroepen, middelen en bijbehorende planning. De uitvoering van dit plan nemen we de komende jaren ter hand.

3.3. Naams- en dienstbekendheid

Het vergroten van de zichtbaarheid en naams- en dienstbekendheid is van belang bij het vormgeven van onze missie en visie. Een tijdig contact van cliënten, hun naasten en/of verwijzers met de VPTZ-lidorganisaties en een daarop volgende passende ondersteuning op de plek van voorkeur (in thuissituaties, hospices of intramuraal) is het doel. Daarvoor is goede bekendheid van de leden als lokale/regionale ketenpartner in de palliatieve terminale zorg nodig. Eveneens is daarvoor goede bekendheid van VPTZ Nederland als koepelorganisatie en landelijke partner in het palliatieve terminale veld van belang. Voorlichting, het vroegtijdige gesprek over de stervensfase en kennisoverdracht vanuit onze expertise dragen hier zeker aan bij. Acties op dit gebied zullen we nadrukkelijk inzetten de komende jaren.

Bij dit thema benoemen we een aantal zaken:

1. De zeggenschap over en verantwoordelijkheid voor de naamkeuze en de eigen bekendheid ligt bij de leden zelf. Dit past bij onze erkenning en waardering van diversiteit binnen de vereniging. Via de naamkeuze willen de leden goed bekend zijn bij burgers, verwijzers, partners, gemeenten, sponsors en andere stakeholders in hun werkgebied. Het landelijk bureau ondersteunt de leden op het gebied van hun lokale/regionale bekendheid, met materialen, modellen, standaarden, scholing en advies.
2. Tegelijkertijd willen we als vereniging laten zien dat wij de expert zijn op het gebied van de palliatieve terminale zorg met de inzet van vrijwilligers. Op het landelijke niveau zal de communicatie en PR met name gericht zijn op landelijke samenwerkingspartners, beroepsverenigingen, onderwijsinstellingen, zorgverzekeraars, beleidsmakers e.d. Hierbij ligt er een sterke nadruk op de inhoud en op de issues die bij de leden spelen, zodat er een link is met onze lobbydoelen.
3. Meermalen hebben leden de wens uitgesproken dat VPTZ Nederland publiekscampagnes zou moeten inzetten. Zo zouden leden kunnen meevaren op de landelijke bekendheid. Wij zijn kritisch over het rendement van eenmalige campagnes, ook afgezet tegen de hoge kosten. We willen landelijke PR-activiteiten planmatig goed afstemmen op lokale en regionale PR-activiteiten (v.v.), zodat we elkaar hierin versterken. Zie ook paragraaf 3.2.

We maken de keuze om 'het merk VPTZ' beter te laden en te positioneren, zodat het werkveld dit associeert met compassievolle en kwalitatieve palliatieve terminale ondersteuning door/met vrijwilligers. Hiervoor is het van belang dat zowel de koepelorganisatie als de leden het logo van VPTZ gebruiken.

3.4. Financiering/bekostiging

In de komende beleidsperiode is een aantal financiële zaken van belang voor de realisatie van onze missie en visie:

1. In het voorjaar van 2021 kwam het bericht dat de VWS-subsidieregeling Palliatieve Terminale Zorg voor de leden met vijf jaar wordt verlengd. Dit als vervolg op de evaluatie van de subsidieregeling 2017-2021 door het bureau HHM, waaraan we hebben bijgedragen. Deze uitkomst geeft de leden wederom een financiële basis voor de komende jaren. Bij de evaluatie zijn ook diverse knelpunten met betrekking tot de huidige regeling benoemd: wij blijven deze agenderen in de gesprekken met VWS.
2. Eind 2026 loopt de subsidieregeling voor de leden af. In de periode daarvoor zal opnieuw het vraagstuk op tafel komen of (en hoe) de regeling verlengd wordt. Onderdeel van voorliggend plan is dat we in de gesprekken over de financieringsperiode na 2026 de wensen van de leden verwoorden en hun belangen behartigen.
3. Corona heeft in 2020 (en 2021) financiële gevolgen gehad voor leden: op diverse plekken in het land zijn minder cliënten ondersteund. Op meerdere plaatsen zijn ook extra kosten gemaakt voor beschermende middelen, extra coördinatie-uren en eventuele aanpassingen in het gebouw. Corona houdt ons nog bezig, de financiële consequenties bestaan ook nog langere tijd: we houden dit onderwerp op de agenda met VWS zolang als nodig.
4. Aanvullend op de VWS-subsidieregeling kunnen de leden een beroep doen op lokale of regionale financiering of subsidiëring. We willen onderzoeken welke extra rol VPTZ Nederland hierin kan vervullen ter ondersteuning van de leden, bijvoorbeeld ten aanzien van de Wmo.
5. Naast de eigen financiële middelen zijn de leden vanwege de samenwerking met de beroepsmatige zorg afhankelijk van de bekostiging daarvan. Onder andere op het vlak van de bekostiging van de wijkverpleging zijn er ontwikkelingen die te maken hebben met de doelmatigheid van de zorg. Thuiszorgorganisaties treffen hierdoor maatregelen die bedreigend zijn voor de leden. Zorgverzekeraars, Zorginstituut Nederland, de Nederlandse Zorgautoriteit, de Rekenkamer, Zorgverzekeraars Nederland en VWS spelen een bepalende rol in de bekostiging en financiering van de palliatieve terminale zorg. VPTZ Nederland brengt aan diverse tafels de belangen van de leden in. Wij menen dat zij, met hun vrijwilligers, juist bijdragen aan de doelmatigheid. De toekomstbestendigheid van de palliatieve terminale zorg met inzet van vrijwilligers zou alleen al daarom gegarandeerd moeten zijn.

We streven ernaar dat in 2025 sprake is van een gezonde financiële basis voor de palliatieve terminale zorg met de inzet van vrijwilligers, zodat de leden continuïteit en kwaliteit van zorg kunnen waarborgen.

3.5. Landelijke samenwerking

Van verschillende kanten, waaronder het ministerie van VWS, bestaat de nadrukkelijke wens om versnippering in de palliatieve zorg tegen te gaan. Dit zowel op het lokale en regionale niveau, oftewel het werkgebied van de leden, als op het landelijke niveau.

VPTZ Nederland wil bijdragen aan minder verkokering en vergaande landelijke samenwerking, bijvoorbeeld op het gebied van innovatie en kennisontwikkeling. Dit is geen doel op zich: waar het realiseren van de VPTZ-missie, -visie en -doelen beter kan mét anderen, onder andere door kennis te delen en door een gezamenlijke stem te laten horen, daar zijn allianties slim en nodig. Zowel in het proces richting samenwerking als in de uitkomst ervan zal er echter respect en ruimte moeten zijn voor het onderscheid tussen de partners.

Palliatieve Zorg Nederland (PZNL) is opgericht in 2018 en maakt zich sterk voor de best mogelijke palliatieve zorg voor iedereen. Zij richt zich, in opdracht van VWS, op verbinding en samenwerking tussen alle partijen die betrokken zijn bij palliatieve zorg. Van deze coöperatie zijn nu IKNL, Fibula, Stichting PaTz, Stichting PALZON, de Patiënten Federatie, Agora en AHZN lid, het Kenniscentrum Kinderpalliatieve Zorg is aspirant-lid.

De statuten van PZNL zijn in mei 2021 gewijzigd, waarbij in de doelstelling expliciet is opgenomen dat de coöperatie zich inzet voor een passende samenhang tussen de formele en informele zorg en de ondersteuning daarvan in de zorg, het sociale en publieke domein. VPTZ Nederland wil aansluiting bij PZNL onderzoeken, mede vanwege de lopende ontwikkeling van het tweede Nationaal Programma Palliatieve Zorg 2021-2026 (NPPZ II). Dit programma heeft proactieve zorgplanning als overkoepelend thema, wat ook voor ons een zeer belangrijk onderwerp is.

Ons doel is om in 2025 een intensieve samenwerking te hebben gerealiseerd met relevante landelijke partijen, met behoud van de eigen focus en expertise op het gebied van de palliatieve terminale zorg met en door vrijwilligers.

4. Organisatie

Om onze ambities waar te maken, is het van belang om de vereniging te blijven doorontwikkelen.

4.1. De leden

In onze vereniging staan diversiteit én gelijkwaardigheid hoog in het vaandel: ieders identiteit, context, rol en inbreng doen ertoe. Wij hanteren motto's als 'Eenheid in verscheidenheid' en 'Lokaal/regionaal wat kan, landelijk wat moet'. Daar hoort een goed werkende interne democratie bij, zodat de vereniging van en voor de leden is. De betrokkenheid bij en deelname aan onze vereniging is het resultaat van veelsoortig onderling contact. Een in het najaar van 2021 ontwikkeld online platform/netwerk zal hierbij ondersteunend zijn. Na de structuurwijzingen in 2021 (nieuwe statuten, nieuw huishoudelijk reglement, nieuw commissiemodel, nieuwe lidmaatschapscriteria) hebben we tevens de opdracht de diverse onderdelen nader vorm te geven, in praktijk te brengen en samen succesvol te maken.

4.2. Landelijk bureau

Sinds februari 2021 heeft VPTZ Nederland een nieuwe directeur. In 2021 vertrokken twee adviseurs uit de 'flexibele schil': de opvolgende collega's op de onderwerpen Lobby en Kwaliteit zijn halverwege het jaar in dienst gekomen. Ook een nieuwe adviseur Communicatie is medio 2021 begonnen, terwijl op het secretariaat van de VPTZ Academie in die periode eveneens een nieuwe medewerker is gestart. Dit zijn veel mutaties in een relatief klein team. Mutaties zijn een uitdaging én leveren frisse energie: we gaan investeren in teambuilding en -ontwikkeling.

De dienstverlening aan de leden is daarbij van groot belang. Het landelijk bureau is er voor algemene vragen en verzoeken om specifieke adviezen. Met de Servicedesk Leden registreren we de vragen en verzoeken, zodat we de rode draad kunnen halen uit actuele thema's die spelen bij de leden. Daarmee kunnen we nog beter inspelen op hun informatie- en ondersteuningsbehoefte en onze Kennisbank goed up-to-date houden. Het secretariaat van de Academie speelt daarnaast een grote rol in de dienstverlening aan de leden.

Bij diverse evaluaties hebben de leden de afgelopen jaren een beoordeling gegeven over het landelijk bureau. De leden waarderen de medewerkers vooral om:

- De bereikbaarheid en toegankelijkheid;
- De betrokkenheid;
- De service en ondersteuning;
- De kennis en deskundigheid.

Daarnaast benoemen zij een aantal aandachts- en verbeterpunten:

- Open lijnen met en het vroegtijdig betrekken van leden rondom actuele zaken;
- Proactief en anticiperend zijn;
- Goed oog hebben voor en inspelen op regionale situaties en kwesties;
- Zorgen voor minimale regelgeving en administratieve lasten.

Al deze input nemen we mee in de verdere ontwikkeling van onze activiteiten en ons team. Daarbij nog de opmerking dat het dringende appel van de leden op minimale regelgeving en administratieve lasten niet alleen onze eigen vereniging betreft: zij doen dit beroep ook op VPTZ Nederland als belangenbehartiger, om het vrijwilligerswerk in het algemeen haalbaar en aantrekkelijk te houden.

4.3. Voorwaarden

De uitvoering van voorliggend meerjarenbeleid is voor VPTZ Nederland mogelijk onder voorwaarde van behoud van de VWS-instellingssubsidie van VPTZ Nederland voor de betreffende jaren. Wij menen daarbij dat het subsidieniveau anno 2021 jaarlijks toereikend is, waarbij corona-gerelateerde ontwikkelingen moeten kunnen leiden tot bijstellingen in samenspraak met VWS.

De subsidie voor VPTZ Nederland wordt momenteel jaarlijks toegekend en verantwoord. Vanwege onze blik op een langere beleidsperiode willen we in gesprek met VWS bespreekbaar maken dat we een meerjaren financieel perspectief kunnen hebben. Met ruimte om te kunnen inspelen op zich voordoende actualiteiten.